

پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد: محمدامین نجاتی مقدم، ۱۴۰۰

بررسی جایگاه مالکیت فکری در حقوق اسلام

چکیده

حقوق مالکیت فکری یا معنوی امروزه اهمیت ویژه‌ای بر خوردار است به گونه‌ای که در دانشگاه‌های جهان جایی را به خود اختصاص داده و به دلیل ارزش اقتصادی و مالیت زیاد و درآمدهای سرشار آن مورد توجه دولت‌ها قرار گرفته است. در دنیای اسلام هر چند به طور رسمی و به شکل کنونی دیر به آن پرداخته شده است اگر چه در حقوق موضوعه دارای سابقه نسبتاً طولانی است اما در فقه شیعه از موضوعات مستحدثه فقهی به شمار می‌آید و فقها باید حکم آن را از مبانی فقهی شیعه استخراج کنند و در اختیار جامعه اسلامی قرار دهند و فقه‌های اسلام اعم از شیعه و اهل سنت درباره آن تحقیقاتی به عمل آورده و به اظهار نظر پرداخته اند. برخی از فقه‌های اسلام در مخالفت و عدم مشروعیت حقوق یاد شده سخن گفته و به ارائه دلیل پرداخته اند و برخی نیز آن را مشروع دانسته اند و راه‌های انتقال آن را بیان نموده اند. در میان فقها دو نظریه مختلف پیرامون آن وجود دارد برخی عقیده دارند مالکیت فکری موضوعی نیست که قابل تطبیق بر موضوعات فقهی باب عقود باشد و از این رو، آن را به رسمیت نشناخته اند. برخی دیگر کسانی هستند که معتقدند می‌توان با استناد به ادله‌ای چون عرف و سیره عقلا، قاعده لاضرر، قاعده صحت و غیره به توجیه و مشروعیت حقوق فکری پرداخت. البته در فقه شیعه ولی فقیه وجود دارد که بنا به تشخیص می‌تواند از اختیارات خود استفاده کرده و جامعه را به سمتی که نفع مسلمین در آن است، سوق دهد.

کلید واژه‌ها: حقوق مالکیت فکری، مبانی فقهی، حقوق اسلام، مال، ادله مخالف، ادله موافق

کلیدواژه‌ها: حقوق مالکیت فکری، مبانی فقهی، حقوق اسلام، مال، ادله مخالف، ادله موافق

شماره‌ی پایان‌نامه: ۱۲۷۲۰۸۰۷۹۶۱۰۰۲

تاریخ دفاع: ۱۴۰۰/۰۷/۱۰

رشته‌ی تحصیلی: حقوق خصوصی

دانشکده: علوم انسانی

استاد راهنما: دکتر محسن ولایتی

M.A. Thesis:

Study of the Intellectual Property Status in Islamic Law

Abstract

Intellectual or intellectual property rights are of special importance today, as they have a place in the world's universities and have been considered by governments due to their economic value, high taxes and rich incomes. In the Islamic world, although it has been dealt with formally and in its current form, although it has a relatively long history in the field of law, but in Shiite jurisprudence it is one of the new jurisprudential issues and jurists should rule it from the principles of Shiite jurisprudence. Extract it and provide it to the Islamic community, and Islamic jurists, including Shiites and Sunnis, have conducted research and commented on it. Some jurists of Islam have spoken in opposition and illegitimacy of the mentioned rights and have provided reasons, and some have considered it legitimate and have stated the ways of its transmission. Among the jurists there are two different theories about it. Intellectual property is not an issue that can be applied to the jurisprudential issues of contracts, and therefore, it has not been recognized. There are others who believe that the legitimacy of intellectual rights can be considered by citing arguments such as the custom and manners of the wise, the rule of no harm, the rule of correctness, and so on. Of course, in Shiite jurisprudence, there is a supreme jurist who, at his discretion, can use his authority and lead the society in the direction in which it benefits the Muslims. Keywords:

Intellectual Property Law, Jurisprudential Principles, Islamic Law, Property, Opposing Arguments, Agreeing Arguments